

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-III-4507/2020

U-III-4508/2020

Zagreb, 8. lipnja 2021.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Branko Brkić, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Josip Leko, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić, Goran Selanec i Miroslav Šumanović, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo Denis Arnautović iz Biograda na Moru, kojeg zastupa Srđan Kalebota, odvjetnik u Splitu, na sjednici održanoj 8. lipnja 2021. donio je

O D L U K U

- I.** Ustavne tužbe se usvajaju.
- II.** Ukidaju se rješenje Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Rev-125/2020-2 od 24. lipnja 2020. i rješenje Županijskog suda u Šibeniku broj: GŽ Ovr-353/2017-2 od 26. veljače 2019.
- III.** Predmet se vraća Županijskom sudu u Šibeniku na ponovni postupak.

O b r a z l o ž e n j e

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Dopuštenu i pravodobnu ustavnu tužbu podnio je Denis Arnautović iz Biograda na Moru (u daljnjem tekstu: podnositelj), kojeg u postupku pred Ustavnim sudom zastupa Srđan Kalebota, odvjetnik u Splitu.

Ustavna tužba podnesena je u povodu rješenja Županijskog suda u Šibeniku broj: GŽ Ovr-353/2017-2 od 26. veljače 2019. (u daljnjem tekstu: osporeno drugostupanjsko rješenje) kojim je odbijena kao neosnovana žalba podnositelja protiv rješenja o ovrsi Općinskog suda u Zadru broj: Ovr-584/2017-2 od 3. travnja 2017. (u daljnjem tekstu: rješenje o ovrsi).

1.1. Rješenjem o ovrsi određena je ovrha u odnosu na podnositelja kao ovršenika u korist ovrhovoditelja Erste & Steiermärkische bank d. d. Rijeka i na temelju Ugovora o kreditu sklopljenog 19. prosinca 2006. broj 2402006-1031262160/51401652-5103314465, koji je solemnizirao javni bilježnik s izdanom potvrdom ovršnosti, zabilježbom ovrhe u zemljišnim knjigama na nekretninama podnositelja/ovršenika te njihovom prodajom radi naplate dospjelog potraživanja ovrhovoditelja u visini iznosa kunske protuvrijednosti 77.634,31 CHF s pripadajućom

zakonskom zateznom kamatom po stopama поближе označenim u prijedlogu za ovrhu.

2. Istovremeno s podnošenjem ustavne tužbe u povodu osporenog drugostupanjskog rješenja podnositelj je pozivom na članak 382. stavak 2. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj 53/91., 91/92., 112/99., 88/01. - članak 50. Zakona o arbitraži, 117/03., 88/05. - članak 129. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, 2/07. - odluka USRH broj: U-I-1569/2004 i dr., 84/08., 96/08. - odluka USRH broj: U-I-1569/2004 i dr., 123/08. - ispravak, 57/11., 148/11. - pročišćeni tekst, 25/13., 28/13. - članak 145. Zakona o sudovima i 89/14. - odluka USRH broj: U-I-885/2013 i 70/19.; u daljnjem tekstu: ZPP) Vrhovnom sudu podnio izvanrednu reviziju.

Podnositelj je dopisom Ustavnog suda od 15. listopada 2019. obaviješten da će do donošenja odluke o podnesenoj reviziji Ustavni sud zastati s ustavnosudskim postupkom u odnosu na osporeno drugostupanjsko rješenje. Dopisom od 21. rujna 2020. podnositelj je izvijestio Ustavni sud da je Vrhovni sud rješenjem broj: Rev-125/2020-2 od 24. lipnja 2020. (u daljnjem tekstu: osporeno rješenje Vrhovnog suda) odbacio reviziju podnositelja kao nedopuštenu te je zatražio nastavak ustavnosudskog postupka broj: U-III-3964/2019. Postupak je nastavljen pod novim brojem U-III-4507/2020.

Posebnu ustavnu tužbu podnositelj je podnio i u povodu rješenja Vrhovnog suda broj: Rev-125/2020-2 od 24. lipnja 2020., broj predmeta: U-III-4508/2020. Ustavni sud će o obje podnositeljeve ustavne tužbe odlučiti jednom odlukom.

2.1. U ustavnim tužbama podnositelj je istaknuo povredu ustavnih prava zajamčenih člancima 14. stavkom 2., 18., 29. stavkom 1. 34. stavkom 1., 35., 48. stavkom 1. i 50. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.). Povrijeđenima također smatra prava zajamčena člancima 6., 8. i 13. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine - Međunarodni ugovori" broj 18/97., 6/99. - pročišćeni tekst, 8/99. - ispravak, 14/02. i 1/06.; u daljnjem tekstu: Konvencija) te člankom 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju.

2.2. Za potrebe ustavnosudskog postupka pribavljena je preslika spisa Općinskog suda u Zadru broj: Ovr-584/2017.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

3. Ustavnosudskom postupku prethodio je ovršni postupak u kojem je ovrhovoditelj Erste & Steiermärkische bank d. d. Rijeka podnio 30. ožujka 2017. prijedlog za ovrhu na nekretninama podnositelja (ovršenika) upisanim u zk.ul.br. 3735, podul. br. 4., k. o. Biograd na Moru, 34/100 idealnog suvlasničkog dijela k.č.br. 1320, u naravi stan na II. katu zgrade, поближе opisan u izreci rješenja o ovrsi.

Rješenjem o ovrsi, na temelju ovršne isprave - ugovora o kreditu zaključenog u formi javnobilježničkog akta određena je ovrha na nekretninama podnositelja, a radi namirenja tražbine ovrhovoditelja u iznosu od 77.634,31 CHF u kunsjoj

protuvrijednosti; utvrđenjem vrijednosti navedenih nekretnina, njihovom prodajom i namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenog prodajom.

3.1. Podnositelj je žalbom osporavao rješenje o ovrsi, navodeći sljedeće:

"Žalbu izjavljuje zbog:

- zastare tražbine

- tražbina je prestala u dijelu zbog činjenice koja je nastala u vrijeme kad ju Ovršenik nije mogao istaknuti u postupku ovjeravanja javnobilježničke isprave

(...)

Sukladno odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 102/2015), Zakona o izmjeni i dopunama zakona o kreditnim institucijama (NN 102/2015), koje su na snazi od 30.09.2015., Ovršenici su poslali zahtjev za konverziju kredita u valuti CHF u valutu EUR, te je Ovrhovoditelj Ovršenicama uputio Aneks broj 1. ugovora o kreditu broj ..., no dokumentacija koju je dostavio Ovrhovoditelj je bila nepotpuna, budući da uz njega nije dostavljen Otplatni plan, koji bi po točki 9.1. i 9.2. Aneksa ugovora trebao biti njegov sastavni dio. Ovršenici su Ovrhovoditelju poslali dopis u kojem upozoravaju na taj propust ... a iz činjenice da su Ovršenici morali biti upoznati sa načinom otplate preostalog duga, tj brojem anuiteta ... Ovrhovoditelj nikada nije dostavio traženi Otplatni plan ...

(...)

... Ovrhovoditelj s Ovršenikom ugovorio odredbu o promjeni kamatne stope jednostranom odlukom Ovrhovoditelja kao banke, koja je nepoštena i stoga ništetna, što proizlazi iz kolektivne presude koja je na temelju čl. 118. Zakona o zaštiti potrošača, te na temelju čl. 502c Zakona o parničnom postupku obvezatna za primjenu u privatnim sudskim postupcima ... radi se o stjecanju bez osnove uslijed ništetnih ugovornih odredaba o promjeni kamatne stope."

4. Županijski sud u Šibeniku, osporenim drugostupanjskim rješenjem odbio je žalbu podnositelja uz u bitnom sljedeće obrazloženje:

"... pobijano rješenje o ovrsi doneseno na temelju valjane ovršne isprave - javnobilježničkog akta - u kojem su naznačeni vjerovnik i dužnik te predmet, vrsta, opseg i vrijeme ispunjenja (dospijeca) obveze dužnika, koja je stoga u svemu podobna za ovrhu sukladno odredbi članka 29. stavak 1. OZ,... ovršna isprava nije ukinuta, preinačena, poništena ili na drugi način stavljena izvan snage ... "

5. U nastavku postupka podnositelj je Vrhovnom sudu podnio izvanrednu reviziju u kojoj je postavio sljedećih pet pitanja, a za koja je smatrao da su od važnosti za osiguravanje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni:

"1) Je li sud koji provodi ovrhu ('sud koji vodi ovršni postupak'), odnosno sud drugog stupnja, dužan u ovršnom postupku i po službenoj dužnosti, Ex offo, paziti na ništetnost Ugovora o kreditu kao ovršne isprave, odnosno ništetnost ugovornih odredbi?

2) Smije li sud koji provodi ovrhu ('sud koji vodi ovršni postupak') provesti ovrhu ignorirajući pravomoćne presude u sporu kolektivne pravne zaštite i to takve kojima je utvrđena ništetnost ugovornih odredbi na temelju kojih se ovrha provodi i ignorirati prigovore ovršenika koji na to ukazuju?

3) Smije li se sukladno odredbama Ovršnog zakona i odredbama Zakona o obveznim odnosima, sud koji provodi ovrhu ('sud koji vodi ovršni postupak'), provesti ovrhu na način da ovrhovoditelj naplati od ovršenika tražbinu koja je formirana tako da je ovrhovoditelj dug u valuti CHF pretvorio u valutu kune i to po tečaju od 6,96, koji je tečaj višestruko veći od početnog tečaja plasmana kredita od 4,5?

4) Smije li se sukladno odredbama Ovršnog zakona i odredbama Zakona o obveznim odnosima, sud koji provodi ovrhu ('sud koji vodi ovršni postupak'), provesti ovrhu na način da ovrhovoditelj naplati od ovršenika tražbinu koja je formirana tako da je ovrhovoditelj dalje zaduživao i to sve do dana pokretanja ovršnog postupka u valuti u švicarskim francima i dalje zaduživao i to sve do dana pokretanja ovršnog postupka u valuti švicarski franak i je li zakonito Rješenje o ovrsi koje je doneseno na temelju tražbine koja je iskazana kao glavnica, kamata, zatezna kamata, a sve do dana podnošenja ovršnog prijedloga obračunato tako da se glavnica navodi u valuti CHF, da se kamata navodi u valuti CHF, da se zatezna kamata navodi u valuti CHF, te na dan podnošenja ovršnog prijedloga sve preračunati u kune i to po srednjem tečaju HNB-a na taj dan?

5) Smije li sud u postupku ovrhe zanemariti istaknuti prigovor ustavnog i konvencijskog prava na zaštitu vlasništva nekretnine ovršenika, njegov dom?"

5.1. Vrhovni sud odbacio je reviziju podnositelja kao nedopuštenu uz u bitnom sljedeće obrazloženje:

"U reviziji iz čl. 382. st. 2. ZPP stranka treba određeno naznačiti pravno pitanje zbog kojeg ju je podnijela uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose te izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni (čl. 392. st. 3. ZPP).

(...)

Obrazlažući važnost istaknutih pitanja poziva se na više odluka Suda EU i odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske u kojima da je izraženo shvaćanje da i u ovršnom postupku sud po službenoj dužnosti pazi na ništetnost ugovornih odredbi, odnosno na zaštitu ustavnog prava ovršenika na dom.

Tvrdnja ovršenika djelomično je točna. Naime, na obje odlučne okolnosti sud pazi po službenoj dužnosti, ali tek ako u spisu raspolaže potrebnim pravnim i činjeničnim elementima.

Prema odredbi čl. 5. toč. 15. Zakona o zaštiti potrošača ('Narodne novine' broj 41/14, 110/15 i 14/19 - dalje; ZZP), potrošač je svaka fizička osoba koja sklapa pravni posao ili djeluje na tržištu izvan svoje trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne djelatnosti.

Ovrha u ovom predmetu određena je na jednom stanu 103,63 m² i drugom stanu površine 115,04 m² u zgradi sagrađenoj na z.k.čest. broj 1320 k.o. Biograd. Iz stanja spisa, posebno s obzirom na okolnost da su za osiguranje kredita založene dvije nekretnine (dva stana) i da nije moguće zaključiti stanuju li ovršenici barem u jednom od dva stana, ne može se zaključiti jesu li ovršenici ugovor o kreditu sklopili izvan svoje trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne djelatnosti, dakle, kao potrošači, odnosno, predstavlja li i koji stan njihov dom.

Budući da postupovna i pravna situacija u ovom predmetu nije istovjetna s onom iz odluka na koje se ovršenik poziva (u kojima je bilo izvjesno da su revidenti potrošači i da je predmet ovrhe njihov dom), to naznačena pitanja nisu važna za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni."

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

a) Ustavna tužba broj: U-III-4507/2020

6. Podnositelj u ustavnoj tužbi, između brojnih prigovora koje ističe u odnosu na osporavano drugostupanjsko rješenje, osobito naglašava sljedeće:

"... odluka drugostupanjskog suda nema nikakvo obrazloženje.
(...)

... iako se Podnositelj u žalbi jasno pozvao na činjenicu da se ovrha provodi na temelju nepoštenih i ništetnih odredbi ugovora te se pozvao na činjenicu da je u trenutku određivanja ovrhe to već bilo pravomoćno utvrđeno u postupku kolektivne pravne zaštite, ...

(...)

... suprotno odredbama Zakona o obveznim odnosima,... sud je potpuno zanemario svoju zakonsku ... obvezu paziti na ništetnost u okviru ovršnog postupka te zanemario činjenicu da ovrhu ne može provoditi po ništetoj ovršnoj ispravi i ništetnim odredbama te ovršne isprave.

... potvrđujući rješenje suda prvog stupnja bez ikakvog obrazloženja i to odlukom koja ima tek puku formu ali nikakav sadržaj, sud drugog stupnja je *de facto* isključio Podnositelja iz ovršnog postupka, ...

(...)

O obvezi suda da po službenoj dužnosti utvrdi nepoštenost/ništetnost ugovora na temelju kojeg se vodi ovršni postupak stajalište je zauzeto u praksi Suda EU koja su pravna shvaćanja obvezujuća za sve sudove u Republici Hrvatskoj. Konkretno, na obvezu suda da u ovršnom postupku po službenoj dužnosti ispita nepoštenost ugovora te sam utvrdi ništetnost sporne isprave ukazuje niz presuda Suda unije pa tako presuda C-348/14, *Bucura protiv Bancpost*, presuda C-415/11, *Aziz*, presuda C-169/14, *Garcia* i presuda C-154/15, *Naranjo protiv Cajasur Banco SAU*, koje jasno navode kako ovršni sud mora poduzeti sve mjere, ispitati nepoštenost i pretpostavke ništetnosti ugovora, pa i odrediti prekid ovrhe ako je to potrebno radi očuvanja učinkovitosti sudske zaštite potrošača.

(...)"

Predlaže usvajanje ustavne tužbe, ukidanje osporenog rješenja i rješenja o ovrsi, te vraćanje predmeta prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

b) Ustavna tužba broj: U-III-4508/2020

6.1. U ustavnoj tužbi koju podnosi u povodu osporenog rješenja Vrhovnog suda podnositelj, osim što iscrpno ponavlja činjenice i okolnosti navedene u ustavnoj tužbi podnesenoj u predmetu broj: U-III-4507/2020, prigovara i sljedećem postupanju Vrhovnog suda u postupku odlučivanja o njegovoj reviziji podnesenoj pozivom na odredbu članka 382. stavka 2. ZPP-a:

"... odluka Vrhovnog suda RH, kojom se izvanredna revizija podnositelja odbacuje kao nedopuštena, donesena ... ignoriranjem činjenica, ignoriranjem materijalnog prava, kao i ignoriranjem same sudske prakse Vrhovnog suda RH koju je zauzeo po spornom pitanju o kojem je odlučivao pa se stoga odluka ukazuje kao potpuno proizvoljna i arbitrarna.

(...)

... Podnositelj smatra ustavnopravno neprihvatljivim odgovoriti na postavljena pitanja u izvanrednoj reviziji, pogotovo na ona koje je postavio ... na način da je tvrdnja iz tih pitanja *djelomično točna*, odnosno smatra neprihvatljivim potvrditi točnost navoda Podnositelja iz postavljenih revizijskih pitanja, a zatim istovremeno odbaciti reviziju u potpunosti kao nevažnu, a time i nedopuštenu.

Naime, ukoliko je točna tvrdnja o tome da su sudovi u ovršnom postupku dužni po službenoj dužnosti paziti na ništavost ugovora/ugovornih odredbi i paziti na pravo na dom, a Vrhovni sud RH tvrdi da je tome tako, tada je slijedom toga Vrhovni sud RH imao meritorno odlučiti o postavljenim pitanjima i utvrditi jesu li sudovi u konkretnom slučaju uistinu izvršili takvu svoju obvezu i pazili na nepoštenost ugovora,

nepoštenost ugovornih odredbi i jesu li ispitali prigovor podnositelja o povredi prava na dom, odnosno Vrhovni sud je bio tada dužan odgovoriti na pitanja koja su mu postavljena.

(...)

Vrhovni sud RH pritom ne daje apsolutno nikakvo obrazloženje zašto bi postavljena pitanja bila nevažna tim više što je Podnositelj u samoj reviziji detaljno argumentirao o značaju ovih pitanja za sve i mnogobrojne ovršne postupke koji se vode po kriterijima u švicarskih francima, a o značaju i broju ovih predmeta upoznat je i sam Ustavni sud RH koji je o problematici kreditiranja u švicarskim francima i pravnim pitanjima koja su iz toga proizašla odlučivao već sada u brojnim predmetima.

(...)

Vrhovni sud RH ... ovakvom proizvoljnom odlukom sudi i suprotno vlastitoj sudskoj praksi pošto proizlazi kako u ovom predmetu Podnositelju potrošaču nameće obvezu dokazivanja činjenice koju nitko nije osporio i to one da je kredit podigao kao običan građanin, potrošač i nameće mu to dokazivati ...

Vrhovni sud RH je naime u svojoj odluci poslovni broj Rev-18/2018-2 od 26.4.2020. jasno naveo kako je teret dokazivanja činjenice da tužitelj nije potrošač upravo na banci kao ovrhovoditelju, a ne na tužitelju, ovdje Podnositelju ...

(...)

Proizlazi dakle kako se Vrhovni sud RH ne drži vlastite prakse i pravnih shvaćanja te Podnositelja stavlja u neravnopravan položaj, a postupajući na taj način članak 382. stavak 2. ZPP-a je primijenio na način koji nije razmjerni legitimnom cilju kojem ta odredba teži, a time je narušena sama bit prava Podnositelja na pristup revizijskom sudu ..."

IV. OCJENA USTAVNOG SUDA

7. Polazeći od prigovora podnositelja iz obje ustavne tužbe, ali i okolnosti konkretnog slučaja, Ustavni sud je njihovu osnovanost razmotrio sa stajališta eventualne povrede prava zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava i člankom 6. stavkom 1. Konvencije.

7.1. Članak 29. stavak 1. Ustava u mjerodavnom dijelu glasi:

"Članak 29.

Svatko ima pravo da ... sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama ...

(...)"

7.2. Članak 6. stavak 1. Konvencije u mjerodavnom dijelu glasi:

"Članak 6.

PRAVO NA POŠTENO SUĐENJE

(1) Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da ... sud pravično ... ispita njegov slučaj.

(...)"

8. Ustavno pravo na pravično suđenje, propisano člankom 29. stavkom 1. Ustava, jamči zaštitu od arbitrarnosti u odlučivanju sudova i drugih državnih tijela. Obrazloženja sudskih odluka, odnosno odluka drugih nadležnih tijela koja ne sadrže ozbiljne, relevantne i dostatne razloge za ocjenu kakva je odlukom dana, upućuju na zaključak o arbitrarnosti u postupovnom i/ili materijalnopravnom smislu.

Kad je riječ o tumačenju i primjeni prava na konkretne slučajeve, Ustavni sud u načelu ne smije zamijeniti pravna stajališta nadležnih sudova svojim, sve dok sudske odluke ne otkrivaju bilo kakvu arbitrarnost, a dostatno su obrazložene i, po potrebi, upućuju na relevantnu sudsku praksu. Ustavni sud podsjeća da nije njegova zadaća preuzeti ulogu sudova, koji su prvi pozvani interpretirati zakone. Zadaća Ustavnog suda ograničena je na ispitivanje jesu li učinci takve interpretacije sudova suglasni s Ustavom s aspekta zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda.

8.1. U tom su smislu i obrazloženja sudskih odluka iznimno važna jer je nedostatak relevantnih i dostatnih razloga za ocjene kakve su odlukom dane prvi i najvažniji znak koji upućuje na arbitrarno sudsko odlučivanje. Članak 29. stavak 1. Ustava obvezuje sudove da obrazlože svoje odluke. Istodobno, međutim, ta ustavna i konvencijska obveza ne smije biti shvaćena tako da sudovi moraju detaljno odgovoriti na svaki argument koji stranke iznesu u postupku, odnosno u svojim žalbama ili drugim odgovarajućim podnescima. Pri tome se treba voditi mjerilima dostatnosti i relevantnosti tih razloga.

Koliko će široka biti obveza suda da u pisanom obrazloženju svoje odluke navede razloge kojima se vodio pri njezinu donošenju (mjerilo dostatnosti) uvijek ovisi o osobitim okolnostima svakog pojedinog slučaja. Ustavni sud je o mjerilu relevantnosti kod obrazlaganja sudskih odluka zauzeo stajalište u točki 69. odluke broj: U-III-3360/2014 od 6. lipnja 2016. ("Narodne novine" broj 64/16.):

"S druge strane u praksi ESLJP-a razlozi navedeni u pisanom obrazloženju odluke u pravilu će se smatrati relevantnima ako jasno upućuju na to da sudovi u konkretnom slučaju nisu vršili svoje procjene na nerazuman način, da nisu učinili neku drugu očitu pogrešku u prosudbi, pogrešno procijenili postojanje nekog važnog čimbenika ili pak propustili razmotriti sve relevantne čimbenike odnosno propustili uzeti u obzir sve činjenične i pravne elemente koji su objektivno mjerodavni za donošenje odluke, da nisu odbili provesti dokaze koji bi mogli dovesti do drugačije odluke i pri tome nisu zanemarili dokaze koje je sudu prezentirao okrivljenik, i sl. Ukratko, razlozi navedeni u pisanom obrazloženju odluke moraju obuhvatiti sve važne aspekte razmatranog slučaja koji su mogli utjecati na konačnu odluku suda (mjerilo relevantnosti)."

Zaključno, stajalište je Ustavnog suda da sve dok u sudskoj odluci koja se osporava ustavnom tužbom nisu navedeni dostatni i relevantni razlozi kojima se sud vodio u donošenju svoje odluke, a koji mogu dovesti do uvjerenja da je taj sud stvarno ispitao slučaj i odgovorio na sve bitne navode stranaka, ne može se smatrati da ta odluka zadovoljava opće zahtjeve koji proizlaze iz Ustavom zajamčenog prava na pravično suđenje.

c) U odnosu na osporeno drugostupanjsko rješenje

9. Primjenjujući navedena pravila na konkretan slučaj, u ovom je ustavnosudskom postupku zadaća Ustavnog suda bila utvrditi može li se način na koji je u konkretnom slučaju županijski sud obrazložio svoje rješenje, doneseno u postupku odlučivanja o žalbi podnositelja izjavljenoj u povodu rješenja o ovrsi, smatrati arbitrarnim i je li takvim postupanjem povrijeđeno podnositelju pravo na pravično suđenje (odlučivanje) zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava.

Ustavni sud primjećuje da Županijski sud u Šibeniku u obrazloženju osporenog rješenja, nije (uopće) odgovorio na prigovore iz žalbe podnositelja (v. t. 3.1. obrazloženja ove odluke). Šturim navođenjem da je "pobijano rješenje o ovrsi doneseno na temelju valjane ovršne isprave ... koja nije ukinuta, preinačena, poništena ili na drugi način stavljena izvan snage ...", Županijski sud u Šibeniku nije se uopće osvrnuo na dio žalbe podnositelja u kojim je on prigovorio kako je odluka ovrhovoditelja o izmjeni ugovorene kamatne stope "nepoštena i stoga ništetna, što proizlazi iz kolektivne presude koja je na temelju čl. 118. Zakona o zaštiti potrošača, te na temelju čl. 502c Zakona o parničnom postupku obvezatna za primjenu u privatnim sudskim postupcima".

9.1. Nije na Ustavnom sudu ulaziti u osnovanosti (ili ne) podnositeljevih prigovora kojima je u žalbenom postupku osporavano rješenje o ovrsi. Međutim u konkretnom slučaju Ustavni sud ne može ne primijetiti kako je na opisani način Županijski sud u Šibeniku propustio odgovoriti na naznačeni žalbeni prigovor podnositelja. Stoga, Ustavni sud na temelju navedenog utvrđuje da žalbeni postupak nije vođen na način koji bi podnositelju omogućio pravično suđenje u skladu sa zahtjevima članka 29. stavka 1. Ustava.

Cijeneći navedeno dostatnim za usvajanje ustavne tužbe, ukidanje osporenog rješenja Županijskog suda u Šibeniku i vraćanje predmeta na ponovni postupak u dijelu odlučivanja o žalbi koju je podnositelj podnio u povodu rješenja o ovrsi, Ustavni sud nije razmatrao ostale povrede istaknutih ustavnih prava s obzirom na to da je utvrdio povredu ustavnog prava podnositelja na pravično suđenje.

d) U odnosu na osporeno rješenje Vrhovnog suda

10. Podnositelj smatra da je Vrhovni sud, u postupku odlučivanja o pitanjima koje mu je postavio u reviziji podnesenoj pozivom na odredbu članka 382. stavka 2. ZPP-a, odstupio od vlastitog pravnog stajališta izraženog u rješenju broj: Rev-18/2018-2 od 26. svibnja 2020., te u njegovom slučaju riješiti postavljeno materijalnopravno pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Bitan dio članka 382. stavka 2. ZPP-a koji je bio na snazi u vrijeme podnošenja revizije podnositelja glasi:

"Članak 382.

(...)

U slučajevima u kojima je ne mogu podnijeti prema odredbi stavka 1. ovoga članka, stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanjske presude ako odluka u sporu ovisi o rješenju nekoga materijalnopavnog ili postupvnopravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni ...

U reviziji iz stavka 2. ovoga članka stranka treba određeno naznačiti pravno pitanje zbog kojeg ju je podnijela uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose te izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni."

11. U rješenju broj: Rev-18/2018-2 od 26. svibnja 2020., a na koje se poziva i podnositelj, Vrhovni sud iznio je sljedeće pravno stajalište:

"Predmet spora je zahtjev tužitelja da se utvrde ništetnim odredbe o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli, a određene ugovorom o kreditu koji su sklopili 15. rujna 2005. tužitelj kao korisnik kredita i prednik tuženika kao kreditor.

(...)

Tužitelj je u reviziji između ostalog, naveo i revizijski razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka obrazlažući da je drugostupanjski sud u pobijanoj presudi počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP navodeći općenito da drugostupanjska presuda ne sadrži valjane razloge o odlučnim činjenicama, a oni koji su navedeni da su rezultat arbitrarnosti i pogrešne primjene materijalnog prava. Suprotno takvim navodima revidenta drugostupanjski sud nije počinio navedenu bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz razloga što pobijana presuda sadrži dostatne razloge o odlučnim činjenicama i iz istih se može u potpunosti zaključiti na temelju čega drugostupanjski sud zaključuje da tužbeni zahtjev tužitelja nije osnovan. Stoga nema niti arbitrarnosti u postupanju drugostupanjskog suda pa nije počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka koju ističe tužitelj u reviziji. U postupku je utvrđeno: - da je tužitelj kao korisnik kredita s prednikom tuženika kao kreditorom zaključio 15. rujna 2005. Ugovor o kreditu broj 5140030242-62000146205/2005 kojim je tužitelju odobren i isplaćen kredit za adaptaciju stambenog objekta u iznosu od 55.000,00 CHF u kunsjoj protuvrijednosti po srednjem tečaju CHF na dan korištenja kredita, - da je navedeni Ugovor ovjeren od strane javnog bilježnika M. P. iz A5 pod brojem OU-87505, - da je rok otplate navedenog kredita 20 godina uz kamatnu stopu od 4,90% godišnje, koja se može mijenjati jednostranom odlukom banke te da je otplata kredita vezana uz valutnu klauzulu u CHF, - da je radi osiguranja tražbine tuženika zasnovano založno pravo u korist banke na nekretninama upisanim u z.k.ul. br. B3 k.o. A6 k.č.br. B4 u naravi kuća, dvor i oranica površine 8 ari i 97 m2 u suvlasništvu tužitelja i M. S. iz A3, - da su stranke 1. veljače 2016. sklopile Sporazum uz ugovor o kreditu (dalje: Sporazum o konverziji) temeljem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju ('Narodne novine', broj 102/15 - dalje: ZID ZPK) kojim je utvrđeno da je glavni ugovor raskinut 2. kolovoza 2013. i ujedno je provedena konverzija kredita iz CHF u EUR i primijenjena kamatna stopa jednaka kamatnoj stopi koju je kreditor primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja u EUR-ima i to od dana sklapanja ugovora o kreditu pa do 30. rujna 2015., - da su u navedenom Sporazumu o konverziji stranke utvrdile da s danom 30. rujna 2015. nema pretplate te je sklopljen sporazum o visini i daljnjoj isplati kredita. Na temelju tako utvrđenih odlučnih činjenica prvostupanjski sud je zaključio da je tužbeni zahtjev tužitelja osnovan iz razloga što su sporne odredbe osnovnog ugovora o kreditu u odnosu na promjenjivu kamatnu stopu i valutnu klauzulu nepoštene ugovorne odredbe te ujedno ništetne. Drugostupanjski je sud na temelju istog činjeničnog stanja zaključio da tužbeni zahtjev tužitelja nije osnovan zauzimajući pravno shvaćanje da tužitelj ne može tražiti utvrđenje ništetnim odredbama ugovora koji je sporazumom stranaka prestao važiti, a isto tako da je zaključenjem Sporazuma o konverziji izvršena promjena valutne klauzule i kamatne stope sa retroaktivnim učinkom te da je tužitelj stavljen u položaj kao da je u trenutku uzimanja kredita uzeo kredit s valutnom klauzulom u EUR-ima te slijedom toga ne može tražiti utvrđenje ništetnim odredbi osnovnog ugovora. Osnovan je prigovor pogrešne primjene materijalnog prava. Drugostupanjski sud temelji svoju odluku na stajalištu da se ne može utvrđivati ništetnim ugovor, pa tako niti odredbe ugovora, koji je prestao važiti raskidom. Također drugostupanjski sud zauzima pravno stajalište da se nakon sklapanja Sporazuma o konverziji ne može više tražiti utvrđenje ništetnim osnovnog ugovora. Navedena pravna shvaćanja su pogrešna i u suprotnosti sa već prihvaćenim pravnim shvaćanjima ovoga suda. Prije svega treba napomenuti da činjenica da je neki ugovor raskinut nije zapreka za

utvrđenje ništetnosti ugovora ili utvrđenje ništetnosti pojedinih odredbi tog ugovora. U tom smislu se pravilno revident poziva na odluku ovoga suda broj Rev-1628/86 od 16. lipnja 1988. u kojoj odluci je izraženo pravno shvaćanje da činjenica da je ugovor raskinut nije zapreka da se naknadno utvrdi njegova ništetnost, odnosno da se utvrdi ništetnost pojedinih odredbi takvog ugovora. Potrebno je imati u vidu da razlozi za raskid ugovora, zbog primjerice neispunjenja ugovora, nastaju naknadno, dok razlozi za ništetnost ugovora ili pojedinih odredbi ugovora kad se radi o djelomičnoj ništetnosti nastupaju od samog početka, odnosno već sklapanjem takvog ugovora. Nadalje, također je pogrešno pravno shvaćanje da je sklapanje Sporazuma o konverziji sukladno ZID ZPK zapreka da bi se moglo utvrđivati ništetnim osnovni ugovor o kreditu, pa tako i utvrđivati ništetnim pojedine odredbe tog ugovora koje bi bile ujedno i nepošteno ugovorne odredbe sukladno odredbama Zakona o zaštiti potrošača ('Narodne novine', broj 96/03 - dalje ZZP/03), koji se primjenjuje u konkretnom slučaju. Ovaj sud je u odluci broj Rev 2868/2018-2 od 12. veljače 2019. jasno izrazio svoje pravno shvaćanje da sama činjenica da su stranke sklopile Sporazum o konverziji kojim su odredbe osnovnog ugovora izmijenjene u pogledu valutne klauzule, kamatne stope i iznosa preostale neotplaćene glavnice kredita te je postignut sporazum o raspolaganju pretplatom, ne znači da je korisnik kredita izgubio pravni interes za utvrđenjem da su pojedine odredbe ugovora o kreditu ništetne. U navedenoj odluci ovoga suda također je izraženo pravno shvaćanje da ništetnost nastupa po samom zakonu i nastaje od samog trenutka sklapanja pravnog posla pri čemu ništetan ugovor ne postaje valjan niti kada uzrok ništetnosti naknadno nestane osim u izuzetnim slučajevima kad je zabrana manjeg značaja i u cijelosti je ugovor ispunjen, a što nije u slučaju kao kod sklapanja ugovora o kreditu s promjenjivom kamatnom stopom i valutnom klauzulom. U navedenoj odluci ovoga suda jasno je navedeno da korisnik kredita ima pravni interes i može tražiti utvrđenje ništetnosti pojedinih ugovornih odredbi kako bi na temelju toga eventualno ostvarivao svoja prava za koja smatra da mu pripadaju. Naime, iako se odluka ovoga suda broj Rev-2868/2018-2 od 12. veljače 2019. odnosi na postojanje pravnog interesa za utvrđenje ništetnosti pojedinih odredbi osnovnog ugovora o kreditu usprkos sklopljenom Sporazumu o konverziji, iz navedenog pravnog shvaćanja jasno proizlazi da nema zapreke za utvrđenje ništetnim i nepoštenim pojedinih odredbi osnovnog ugovora o kreditu. Kod toga treba uzeti u obzir da je do dana sklopljenog Sporazuma o konverziji važio osnovni ugovor (u ovom konkretnom slučaju osnovni ugovor je važio do trenutka raskida zbog neispunjenja od strane tužitelja) te je proizvodio pravne učinke, a između ostalog koji pravni učinci se upravo odnose na ispunjavanje obveza korisnika kredita temeljem nepoštenih i ništetnih ugovornih odredbi o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli. Također treba uzeti u obzir da je pravomoćnom presudom Trgovačkog suda u Zagrebu broj P-1401/2012 od 4. srpnja 2013. utvrđeno da su nepošteno i ništetne ugovorne odredbe ugovaranjem valute uz koju je vezana glavnica za CHF kao i ugovorna odredba kojim je određena promjenjiva kamatna stopa i koja se mijenjala jednostranom odlukom banaka, te je ta odluka u kolektivnom sporu temeljem odredbe čl. 502.c ZPP obvezujuća za sudove u pojedinačnim postupcima, odnosno sud je vezan za utvrđenja u kolektivnom sporu i dužan ih je primijeniti. Ovaj sud je svojim odlukama broj Rev-249/14-2 od 9. travnja 2015. i broj Rev-2221/18-11 od 3. rujna 2019. odbio revizije banaka u odnosu na utvrđenje ništetnim odredbi ugovora o kreditu s valutnom klauzulom u CHF i promjenjivoj kamatnoj stopi koja se mijenjala jednostranim odlukama banaka s time da je tuženik obuhvaćen odlukom u kolektivnom sporu kao petotuženik. Drugostupanjski sud također treba imati u vidu da je ovaj sud u svojoj odluci broj Rev 3142/2018-2 od 19. ožujka 2019. također jasno izrazio pravno shvaćanje da u pojedinačnim postupcima radi utvrđenja ništetnosti odredbi ugovora o kreditu s valutnom klauzulom u CHF i promjenjivom kamatnom stopom koju su jednostrano mijenjali kreditori nije potrebno ponovno utvrđivati da li su sporne odredbe ugovora o kreditu ništetne, obzirom da postoji temeljem već navedenog čl. 502.c ZPP, a isto tako i čl. 118. Zakona o zaštiti

potrošača ('Narodne novine', broj 41/14 i 110/15 - dalje: ZZP/14) vezanost za postojanje povrede propisa zaštite potrošača iz čl. 106. st. 1. ZZP/14, a slijedom toga i obveza primjene utvrđene ništetnosti u kolektivnom sporu. Ne može postojati utvrđena ništetnost i nepoštenost pojedinih odredbi potrošačkog ugovora u kolektivnom sporu, a da istodobno ne postoji ništetnost i nepoštenost takvih odredbi u pojedinačnom sporu u odnosu na istovrsni ugovor. Ako bi se radilo o nekim posebnim okolnostima koje bi isključivale vezanost za pravomoćnu odluku u kolektivnom sporu (npr. da tužitelj nije potrošač nego trgovac), onda je teret dokaza takve činjenice na banci kao kreditoru, ali to nije od važnosti u ovoj pravnoj stvari jer tuženik niti ne ističe takav prigovor. Stoga obzirom na sve navedeno, činjenica da je sporni ugovor raskinut i da je sklopljen Sporazum o konverziji ne isključuje mogućnost utvrđenja ništetnim pojedinih odredbi osnovnog ugovora, a što je u ostalom i već utvrđeno u odlukama u kolektivnom sporu temeljem pravomoćne presude Trgovačkog suda u Zagrebu broj P-1401/2012 od 4. srpnja 2013."

12. Pravo na pravično suđenje, zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava, skup je postupovnih jamstava kojima se osigurava pravičnost postupka. Ono ima tako važno mjesto u demokratskom društvu da ne može biti nikakvog opravdanja za restriktivno tumačenje tih jamstava (v. odluke Ustavnog suda broj: U-III-3538/2017 od 18. travnja 2019. i broj: U-III-2466/2017 od 23. listopada 2019., obje na www.usud.hr).

Stoga i članak 29. stavak 1. Ustava, između ostalog, obvezuje sudove da za svoje odluke daju dostatne i relevantne razloge. Obrazloženja sudskih odluka, a kako je to Ustavni sud već naglasio i u t. 8. i 8.1. obrazloženja ove odluke, iznimno su važna jer je nedostatak relevantnih i dostatnih razloga za ocjene kakve su odlukom dane prvi i najvažniji znak koji upućuje na proizvoljno odlučivanje (v. primjerice odluku Ustavnog suda broj U-III-458/2018 od 23. svibnja 2019., "Narodne novine" broj 77/19.).

13. Podnositelj je zatražio, među ostalim, u jednom od pitanja odgovor od Vrhovnog suda upravo o dijelu koji se sadržajno nadovezuje na stajalište koje je taj sud izrazio (i prije donošenja osporenog rješenja u slučaju podnositelja) u obrazloženju rješenja broj: Rev-18/2018-2 od 26. svibnja 2020. (Je li sud koji provodi ovrhu ("sud koji vodi ovršni postupak"), odnosno sud drugog stupnja, dužan u ovršnom postupku i po službenoj dužnosti, ex offo, paziti na ništetnost Ugovora o kreditu kao ovršne isprave, odnosno ništetnost ugovornih odredaba i smije li sud koji provodi ovrhu ("sud koji vodi ovršni postupak") provesti ovrhu ignorirajući pravomoćne presude u sporu kolektivne pravne zaštite i to takve kojima je utvrđena ništetnost ugovornih odredbi na temelju kojih se ovrha provodi i ignorirati prigovore ovršenika koji na to ukazuju?).

Bez barem i djelomičnog osvrta na tako upućena pitanja podnositelja, Vrhovni sud u obrazloženju osporenog rješenja navodi da premda se obrazlažući važnost istaknutih pitanja, podnositelj (revident) "poziva na više odluka Suda EU i odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske u kojima da je izraženo shvaćanje da i u ovršnom postupku sud po službenoj dužnosti pazi na ništetnost ugovornih odredbi, odnosno na zaštitu ustavnog prava ovršenika na dom", pri čemu je tvrdnja podnositelja kao "ovršenika djelomično je točna", ipak kako "postupovna i pravna situacija u ovom predmetu nije istovjetna s onom iz odluka na koje se ovršenik poziva". Na tom utvrđenju Vrhovni sud zastaje i ne iznosi tumačenje razloga u smislu kojih je na opisani način procijenio razmatranu pravnu situaciju.

Vrhovni sud odbacio je reviziju podnositelja, ocijenivši da sva postavljena pitanja nisu važna za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni jer da podnositelj kao ovršenik u predmetnom ovršnom postupku nije priložio dokaze iz kojih bi se moglo "zaključiti jesu li ovršenici ugovor o kreditu sklopili izvan svoje trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne djelatnosti, dakle, kao potrošači".

14. Ustavni sud takvo obrazloženje Vrhovnog suda, osobito u svjetlu njegovog stajališta citiranog u točki 11. obrazloženja ove odluke, smatra ustavnopravno neprihvatljivim.

To stoga što obrazloženje koje je u osporenom rješenju iznio Vrhovni sud upućuje na to da praksa tog suda u predmetima usporedive činjenične i pravne osnove nije dosljedna. Upravo suprotno, da postoje različiti pristupi Vrhovnog suda o bitnom istovjetnom pravnom pitanju. Iz takvog obrazloženja Vrhovnog suda proizlaze i određene dvojbe vezane uz (od ranije već) izraženo pravno stajalište Vrhovnog suda o teretu dokazivanja u usporedivim pravnim situacijama.

Ustavni sud podsjeća da je Vrhovni sud postojeće vlastito pravno stajalište, a od kojeg je odstupio u slučaju podnositelja, u rješenju broj: Rev-18/2018-2 od 26. svibnja 2020. (donesenim prije ovdje osporenog rješenja Rev-125/2020-2 od 24. lipnja 2020.) potkrijepio pozivanjem i na još neke od svojih odluka. Primjerice odluke broj: Rev-2868/2018-2 od 12. veljače 2019., broj: Rev-249/14-2 od 9. travnja 2015., broj: Rev-2221/18-11 od 3. rujna 2019. i broj: Rev 3142/2018-2 od 19. ožujka 2019. (v. t. 11. obrazloženja ove odluke).

14.1. Postojanje proturječnih odluka najvišeg suda u državi čija je, k tome, ustavna zadaća ujednačavati primjenu prava dovodi do pravne nesigurnosti te nepovjerenja javnosti u sudbeni sustav. To je povjerenje jedna od osnovnih sastavnica države utemeljene na vladavini prava. S time u vezi Ustavni sud podsjeća na odluku broj: U-III-2639/2017 od 4. veljače 2020. (www.usud.hr) u kojoj je istaknuo da je tzv. izvanredna revizija iz članka 382. stavaka 2. i 3. ZPP-a/91-14 uređena kao pravni lijek čija je primarna zadaća osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni. Uloga je Vrhovnog suda u tom postupku (pokrenutom izvanrednom revizijom) osigurati pravilno i jedinstveno tumačenje zakona, čime Vrhovni sud svojim odlukama izravno utječe na ujednačavanje sudske prakse i pridonosi pravnoj sigurnosti koja je bitna sastavnica vladavine prava.

Sukladno tome, institut izvanredne revizije uvijek je povezan s pitanjima od javnog/općeg interesa. Istodobno, preko njega se u najvećoj mjeri očituje ustavna zadaća Vrhovnog suda u smislu članka 116. stavka 1. Ustava. Tim je člankom propisano da Vrhovni sud, kao najviši sud u državi, osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost građana u njegovoj primjeni. Pretpostavke za dopuštenost te revizije razlikuju se od onih propisanih za redovnu reviziju. One su dijelom specifične jer izražavaju tu osobitu javnopravnu svrhu izvanredne revizije (v. odluku Ustavnog suda broj: U-I-885/2013 od 11. srpnja 2014., "Narodne novine" broj 89/14.).

15. Imajući stoga na umu sve navedeno, a posebice suprotstavljena stajališta najvišeg suda u državi u bitnom istovjetnim pravnim situacijama, zbog kojih sam Vrhovni sud postaje izvorom pravne nesigurnosti, Ustavni sud ocjenjuje da i

osporeno rješenje Vrhovnog suda ne zadovoljava kvalitetu obrazložene sudske odluke kakvu zahtjeva pravo na pravično suđenje iz članka 29. stavka 1. Ustava. Kao takvo ono je dakle proizvoljno, pa iz tog razloga Ustavni sud utvrđuje da je i u postupku pred Vrhovnim sudom došlo do povrede prava podnositelja ustavne tužbe na pravično suđenje.

16. Stoga, na temelju članaka 73. i 76. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst), odlučeno je kao u izreci ove odluke.

PREDSJEDNIK
dr. sc. Miroslav Šeparović, v. r.

dr. sc. Snježana Bagić
Miroslav Šumanović
suci Ustavnog suda Republike Hrvatske

Na temelju članka 27. stavaka 4. i 5. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst) iznosimo

**IZDVOJENO MIŠLJENJE U ODNOSU NA ODLUKU
 USTAVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE U PREDMETU
 BROJ: U-III-4507/2020 I U-III-4508/2020 od 8. lipnja 2021.**

Ne slažemo se sa stajalištem većine sudaca u ovoj stvari jer mislimo da osporena drugostupanjska odluka iz ovršnog postupka kao ni revizijsko rješenje Vrhovnog suda nemaju nedostataka koje bi trebalo sankcionirati u ustavnosudskom nadzoru te da sadrže sve nužno i standardno s obzirom na narav i karakter ovršnog postupka.

Stajalište većine s jedne strane zanemaruje učinke načela strogoga formalnog legaliteta kao temeljnog načela ovršnog postupka koji se nužno odražavaju i na pitanje načina obrazlaganja sudskih odluka iz tog postupka, a s druge strane posve ignorira posljedice fundamentalne razlike između kognicijskog (u pravilu parničnog) postupka u kojem se odlučne sporne činjenice utvrđuju na osnovi rezultata provedenog dokazivanja tzv. slobodnom sudačkom ocjenom dokaza i ovršne procedure kojom dominira formalni legalitet i u kojoj izrazito reducirana kognicija zahvaća samo pojedine segmente postupka.

Utoliko stajalište većine, ne samo da neutemeljeno kritizira drugostupanjsku odluku (zbog navodnog propusta da odgovori na bitne žalbene prigovore – t. 9. i 9.1.) te pogrešno upućuje naročito oštre prigovore revizijskom sudu (zbog navodne "nedosljednosti u odnosu na ranije vlastite odluke u činjenično i pravno usporedivim predmetima", kao i "proturječnosti te suprotstavljenih stajališta u odlukama najvišeg suda" što posljedično dovodi do "pravne nesigurnosti i nepovjerenja javnosti u sudbeni sustav" jer Vrhovni sud "sam postaje izvor nesigurnosti" – t. 14., 14.1. i 15.), nego i načinom svoga obrazlaganja (koji implicira mogućnost, čak i obvezu ovršnog suda da se, poput parničnog suda u civilnom sporu, upusti u meritorno utvrđivanje zakonitosti i pravilnosti ovršne tražbine i to čak i *ex offio*) realno može dovesti do stanovite konfuzije u postupanju redovnih sudova. Za ovršne sudove je sama ideja upuštanja u analize materijalnog legaliteta i supstancijalne pravilnosti ovršne tražbine od strane ovršnoga suda nesumnjivo heretička i krajnje neprihvatljiva. Zbog toga, upravo ovakvi magloviti pravni pristupi sa zbunjujućim implikacijama mogu biti pogibeljni za pravnu sigurnost u jednom stabilnom, uhodanom i standardiziranom pravnom sustavu kao što je ovršni.

Isto tako, većinsko stajalište u nedopustivoj mjeri propušta voditi računa o konkretnim žalbenim navodima i prigovorima o kojima je odlučivao drugostupanjski sud povodom žalbe protiv rješenja o ovrsi. Da je to učinjeno, bez većih spoznajnih teškoća došlo bi se do zaključka da podnositelj putem nedvojbeno vrlo spretne argumentacije ustavne

tužbe (u kojoj su uvodno drastično "reinterpretirani" stvarni i oskudni žalbeni prigovori) zapravo pokušava "plasirati" supstancijalno posve novi sadržaj i dimenziju predmeta te ishoditi da ustavnosudski postupak nadomjesti ono što je, izostankom adekvatnih žalbenih navoda, propušteno u redovnoj žalbenoj proceduri. Utoliko je ozbiljno narušeno načelo supsidijarnosti koje priječi ustavnom sudu da se upušta u razmatranje one problematike koja je načelno mogla i trebala ali konkretno uopće nije bila istaknuta u postupku pred redovnim sudom pa se on o tome nije ni imao mogućnosti izjasniti.

Stvarni sadržaj podnesene žalbe protiv rješenja o ovrsi demantira podnositeljeve navode iz ustavne tužbe o karakteru i domašaju žalbenih prigovora te posljedično dovodi u pitanje osnovu na kojoj se baziraju bitni zaključci većinskog stajališta.

Podnositelj je, naime, u ustavnoj tužbi (t. I. 5.) tvrdio da je u žalbi protiv rješenja o ovrsi isticao prigovore o kojima se sud drugoga stupnja nije očitovao i to posebice prigovor da je "sud ovrhe u ovršnom postupku dužan paziti na ništetnost ugovora/ugovorne odredbe", a da je "u postupku kolektivne pravne zaštite pravomoćno utvrđena ništetnost" ugovora o kreditu s deviznom klauzulom u CHF i jednostrano promjenjivom kamatnom stopom a što je obvezujuće za sve sudove.

Suprotno tome, u podnositeljevoj žalbi u ovršnom postupku ističu se standardni žalbeni prigovori ovršenika iz članka 50. stavka 1. točaka 9. i 11. OZ-a (prigovor zastare i opozicijski prigovor prestanka dijela ovršne tražbine temeljem činjenica iz vremena nakon nastanka ovršne isprave) o kojima drugostupanjski sud ni ne može odlučivati. Ovo zato što u slučaju spora o činjenicama na kojima je utemeljen opozicijski prigovor prvostupanjski sud je taj koji odlučuje o žalbi. Ili će ovršenika uputiti na parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, ili će sam žalbu prihvatiti i ovrhu obustaviti ako ovršenik osnovanost svoga prigovora dokaže javnom ili javno ovjerovljenom ispravom, odnosno ako su odlučne činjenice na kojima je utemeljena žalba notorne ili proizlaze iz pravila o zakonskim presumpcijama (članak 52. stavci 3. i 4. OZ-a). Zato je u konkretnom slučaju drugostupanjski sud posve zakonito i pravilno ispitao osporeno rješenje o ovrsi s motrišta onih razloga na koje prema članku 50. stavku 5. OZ-a pazi *ex offio* – nalazeći pritom da takvi razlozi nisu ostvareni, dok je glede opozicijskog žalbenog prigovora s razlogom konstatirao da će o tome odlučiti prvostupanjski sud na osnovi svojih zakonskih ovlasti. Takva drugostupanjska odluka nije u koliziji sa zakonom a još manje s Ustavom te zadovoljava sve aspekte zahtjeva za dostatnošću i relevantnošću obrazloženja sudske odluke uz napomenu da obveza apelacije odgovoriti na žalbene navode u postupku ovrhe mora biti interpretirana u kontekstu onih okolnosti koje su relevantne za tu sudsku proceduru. Drugim riječima, nema obveza odgovarati na žalbene prigovore koji su upravljani protiv ovršne tražbine te zakonitosti i pravilnosti ovršne isprave a koji prigovori zahtijevaju provedbu kognicijskog postupka. Takvi prigovori nisu pravno relevantni za žalbeno odlučivanje u postupku ovrhe te se njima bavi sud prvoga stupnja, i to u pravilu upućivanjem ovršenika na podizanje opozicijske ili opugnacijske tužbe.

Neosnovano je i neutemeljeno tražiti da drugostupanjski sud u ovršnom postupku bilo što odgovori na žalbene navode prema kojima je kreditor – ovrhovoditelj namjerno odugovlačio s postupkom konverzije kredita iz valute CHF u EUR čime da je onemogućio znatno umanjenje ukupnog duga na iznos od 33.438,15 EUR umjesto

iznosa ovršne tražbine od 77.634,31 CHF, jer se ti navodi odnose na opozicijski prigovor koji nije u djelokrugu žalbenoga suda.

S druge strane, podnositelj u žalbi uopće nije prigovarao "propustu" prvostupanjskog suda da *ex offio* pazi na ništetnost klauzula solemniziranog ugovora o kreditu kao ovršne isprave s obzirom na pravomoćnu presudu iz kolektivnog spora koja je obvezujuća i za ovršni sud.

Podnositelj je kao žalitelj u ovršnom postupku isticao:

- da je u konkretnom slučaju bila ugovorena promjenjiva kamata na osnovi jednostrane odluke kreditora,
- da je takva ugovorna odredba ništetna,
- da ništetnost proizlazi iz presude donesene u kolektivnom sporu,
- da je "kolektivna" presuda "na temelju čl. 118. Zakona o zaštiti potrošača, te na temelju čl. 502.c Zakona o parničnom postupku obvezatna za primjenu u privatnim sudskim postupcima za naknadu štete",
- da će s tim u vezi ovršenik "odmah poduzeti sve radnje kako bi tražio naknadu štete od Ovrhovoditelja kao banke" zbog stjecanja bez osnove uslijed ništetnih ugovornih odredaba o promjeni kamatne stope.

Podnositelj je i u izvanrednoj reviziji, a i u ustavnoj tužbi jasno i određeno upirao na primjenu **članka 118. ZJP-a i članka 502.c ZJP-a** kojim zakonskim odredbama je regulirano pitanje **učinaka sudskih odluka iz kolektivnog spora kojima je utvrđena povreda zakonom zaštićenih kolektivnih interesa** i to na način da takve odluke obvezuju ostale sudove **u postupku koji potrošač osobno pokrene radi naknade štete** koja mu je uzrokovana postupanjem tuženika (ZJP), odnosno da će sud u posebnoj parnici za naknadu štete biti vezan za pravna utvrđenja iz presude donesene u kolektivnom sporu **ako se na njih stranka pozove** (ZJP). Dakle, propisi na koje sam podnositelj upućuje ne normiraju vezanost ovršnog suda za presude iz kolektivnog spora, a vezanost parničnog suda iz kognicijskog postupka za naknadu štete za pravna utvrđenja presude iz kolektivnog spora uvjetovana je izričitim pozivanjem zainteresirane osobe (tužitelja u odštetnoj parnici) na ta utvrđenja.

Prema tome, niti je podnositelj u svojoj žalbi u ovršnom postupku tražio da taj ovršni sud izravno sam prosudi o ništetnosti ovršne tražbine odnosno njezinoga dijela, niti je tvrdio da bi presuda iz kolektivnog spora bila obvezujuća za ovršni sud, nego je, nasuprot tome konkretno najavio razrješavanje posljedica ništetnosti ugovorne odredbe o promjenjivoj kamatnoj stopi pokretanjem posebne odštetne parnice protiv ovrhovoditelja u kojoj će parnični sud biti vezan utvrđenjima iz presude u kolektivnom sporu.

Proizlazi da većinsko stajalište honorira poziciju podnositelja kao oštećenog potrošača u ustavnosudskom postupku iako on u ovrsi koja je prethodila ustavnoj tužbi nije isticao prigovore za koje sada tvrdi da su bili istaknuti niti je tražio da ovršni sud odluči o pitanjima glede kojih sada u ustavnoj tužbi tvrdi da je o njima propušteno odlučiti.

Podnositelj ne samo da u ovršnom postupku nije ishodio potrebne pretpostavke za podnošenje opozicijske tužbe radi nedopustivosti ovrhe nego je posve propustio poduzeti krajnje logičnu akciju za situaciju koja ga je snašla – podnijeti tužbu za

stavljanje izvan snage odn. za utvrđenje ništetnosti javnobilježničkog akta na osnovi kojeg je dopuštena ovrha (članak 308. stavak 2. OZ-a). I u slučaju podizanja opozicijske tužbe, odnosno čak i samo podnošenja žalbe s opozicijskim prigovorom, kao i u slučaju tužbe (konstitutivne – na stavljanje izvan snage ili pak deklaratorne nulitetne) protiv javnobilježničke isprave, imao bi zakonsku osnovu iz članka 65. stavka 1. točaka 4. i 5. OZ-a tražiti odgodu ovrhe s opravdanim izgledima na uspjeh. Ireparabilnost štete je nesumnjivo vjerojatna jer bi ovršna prodaja stana i dosuda istog u vlasništvo kupcu na dražbi, po naravi stvari, isključila svaku mogućnost povrata predmetne nekretnine (njegova doma) ovršeniku u slučaju njegova uspjeha u sporu radi nedopustivosti ovrhe odnosno u sporu radi poništaja, stavljanja izvan snage ili utvrđenja ništetnosti javnobilježničke isprave kao ovršne isprave. Treba pritom napomenuti, iako o tome nema izričitog propisa, da će ovršni sud, po naravi stvari utkanoj u samu bit odlučivanja o odgodi nedvojbeno i samo *pro domo sua* ocijeniti šanse tužbe povodom koje se traži odgoda ovrhe, odnosno provesti tzv. *prima facie* kontrolu *in merito* i na osnovi toga riješiti pitanje predložene odgode. Upravo u tom realnom kontekstu prosudbe suca koji odlučuje o odgodi pravomoćna presuda donesena u kolektivnom sporu u svrhu zaštite interesa potrošača kojima pripada i sam ovršenik svakako ne može biti nerespektirana.

Proizlazi iz gore navedenoga da je podnositelj (promatran s aspekta potrošača čiji su interesi povrijeđeni nepoštenim – ništetnim klauzulama ugovora o kreditu s bankom) imao otvoren pravni put prema privremenom zaustavljanju ovrhe primjenom instituta odgode ovrhe kao djelotvornog sredstva zaštite, ali tim putem nije ni pokušao krenuti, jer je, kako se izričito navodi u žalbi protiv rješenja o ovrsi, išao za time da se spor s kreditorom "mirno riješi na dobrobit obje strane". Nismo uvjereni da je ustavnosudski postupak primjeren procesni okvir za ispravljanje "krivih Drina" metodom preskakanja razina i jurisdikcija odlučivanja, s obzirom na to da redovnim sudovima nije bilo ni omogućeno da realiziraju zakonom predviđenu pravnu zaštitu u ovakvim slučajevima.

Konačno, u pogledu pitanja koje podnositelj pokušava prezentirati kao primarno odlučno u ovom predmetu (je li ovršni sud dužan u ovršnom postupku sam i *ex officio* paziti na ništetnost ugovora o kreditu u formi javnobilježničkog akta koji je ovršna isprava, s obzirom na pravomoćnu presudu iz spora kolektivne pravne zaštite kojom je utvrđena ništetnost ugovornih odredaba temeljem kojih se ovrha provodi) potpuno je neprihvatljiva ocjena većine da je, unatoč bitno istovjetnih pravnih situacija, osporenim revizijskim rješenjem Vrhovni sud u slučaju podnositelja odstupio od "postojećeg vlastitog pravnog stajališta" izraženog u rješenju broj: Rev-18/2018 od 26. svibnja 2020. kao i u drugim odlukama Vrhovnoga suda navedenim u t. 14. ove ustavnosudske odluke, te time manifestirao nedosljednost u predmetima usporedive činjenične i pravne osnove. Većinsko stajalište, naime, smatra da Vrhovni sud nije valjano argumentirao svoju konstataciju kako "postupovna i pravna situacija u ovom predmetu nije istovjetna s onom iz odluka na koje se ovršenik poziva" (t. 13.).

Većinsko stajalište potpuno ispušta iz vida da je serija cit. odluka Vrhovnog suda isključivo vezana uz parnične, dakle kognicijske postupke pokrenute tužbama radi utvrđenja ništetnosti odredbi ugovora o kreditu u kojima je revizijski sud zauzeo stajalište da u tim pojedinačnim sporovima nije potrebno ponovno utvrđivati ništetnost spornih ugovornih uglavaka o valutnoj klauzuli i promjenjivoj kamatnoj stopi imajući u vidu članak 502.c ZPP-a i članak 118. ZZP-a zbog kojih propisa ništetnost spornih ugovornih odredaba utvrđena u kolektivnom sporu implicira istodobnu ništetnost i u

pojedinačnom sporu pa tu spornu okolnost parnični sud u pojedinačnom sporu ne treba posebno utvrđivati.

Ni u jednom segmentu inače iscrpno prezentirane odluke Rev-18/2018 nema osnove za zaključak da bi se izloženo stajalište izravno ili neizravno primjenjivalo i u ovršnim postupcima, a nema ni interpretativnog rezona odnosno smislene osnove za protezanje stajališta vezanih uz postupanje parničnog suda koji utvrđuje činjenice u kognicijskom postupku na postupanje ovršnoga suda koji je vezan strogim formalnim legalitetom na način koji će biti detaljnije izložen u daljnjem obrazlaganju ovoga mišljenja.

Prema tome, većinsko stajalište pogrešno smatra da bi pojedinačni parnični postupci radi utvrđenja ništetnosti ugovornih odredaba ugovora o kreditu i način postupanja sudova u tim postupcima bili činjenično i pravno usporedivi na razini bitno istovjetnih pravnih situacija s ovršnim postupcima na osnovi istih ugovora sklopljenih u formi javnobilježničkih isprava kao ovršnih isprava.

Između ovršnog i parničnog postupka postoji fundamentalna razlika.

Ovršni postupak je funkcionalno i organizacijski usmjeren prema temeljnom cilju – prisilnom ostvarenju ovrhovoditeljeve tražbine čije je postojanje (a time i podobnost da se dug prisilno utjeruje) prethodno verificirano u kognicijskom sudskom ili upravnom postupku, odnosno na drugi nesumnjiv i kvalificiran način u okviru procedure koja rezultira javnom ispravom pojačane, presumptivne dokazne snage koja je pravna osnova (*titulus executionis*) za određivanje i provedbu ovrhe. U konkretnom slučaju, ovršna isprava je javnobilježnička odn. solemnizirana privatna isprava koja ima snagu sudske nagodbe u smislu članka 301. stavka 2. u vezi s člankom 307. stavkom 1. i člankom 308. stavkom 1. OZ-a.

Temeljno načelo strogog formalnog legaliteta ovršnog postupka tiče se, između ostaloga, i pitanja postojanja tražbine koja se ima ovršiti. Postojanje tražbine može biti utvrđeno samo na osnovi kvalificiranih ovršnih isprava. Isto tako se, s druge strane, prestanak tražbine (s posljedičnom nemogućnošću traženja ovrhe) može u pravilu dokazivati samo javnim ispravama odn. pravomoćnom sudskom presudom koja glasi na nedopustivost ovrhe uslijed (trajnog ili privremenog) prestanka tražbine. Ako se ovrha može tražiti samo na osnovi presumptivne snage javne isprave prema kojoj se smatra istinitim ono što je u njoj utvrđeno, ista logika vrijedi i za dokazivanje da je ovršna tražbina postala nedjelotvorna i da se ovrha zbog toga treba obustaviti. Kao što se ovršni sud prigodom određivanja ovrhe ne može upuštati u analizu materijalnog legaliteta ovršne isprave – njezine zakonitosti i pravilnosti, jer je vezan njezinim pravnim učincima, tako je i pri obustavi postupka uslijed prestanka ovršne tražbine ili druge vrste prestanka njezine učinkovitosti u istoj mjeri vezan učincima kvalificirane javne isprave koja takav prestanak potvrđuje. Načelo strogog formalnog legaliteta isključuje dokazivanje spornih odlučnih činjenica pomoću slobodne ocjene dokaza već samo na osnovi zakonom unaprijed određenih kriterija koji isključuju potrebu dokazivanja i ocjene njegovih rezultata. Upravo u tome i leži smisao upućivanja ovršenika u parnicu (jer ne može svoje navode dokazivati u ovrsi).

Činjenice o kojima ovisi osnovanost opozicijskih prigovora (kojima se osporava postojanje ovršne tražbine pozivom na činjenice koje su uslijedile nakon nastanka ovršne isprave) ovršni sud ne samo da ne utvrđuje *ex offio* nego ih uopće ni ne može utvrđivati u ovršnom postupku osim na osnovi javnih i javno ovjerenih isprava. Ovršni sud nema pravo ispitivati legalitet konkretne obveze dužnika utvrđene ovršnom ispravom, a kada je riječ o javnobilježničkoj ispravi kao ovršnoj ispravi najviše što ovršni sud može i mora ispitivati je okolnost radi li se u konkretnom slučaju o obvezi dostupibilne naravi, odn. obvezi na činidbu o kojoj se stranke mogu nagoditi, jer je transaktivnost baš konstitutivna pretpostavka ovršnosti javnobilježničke isprave prema članku 54. stavku 1. Zakona o javnom bilježništvu. Prema tome, a i prema usvojenoj sudskoj praksi, ni u slučaju javnobilježničke isprave kao ovršne isprave ovršni sud ne može otkloniti provedbu ovrhe vlastitom prosudbom o ništetnosti obveze, bilo glavne stvari bilo sporedne obveze (npr. ugovornih kamata) koja se u ovrsi prisilno ostvaruje, sve dok se u posebnom kognicijskom postupku ništetnost ne dokaže kao meritum toga postupka. Tako je npr. prigovor ništetnosti zbog lihvarskog karaktera zajamske pogodbe – kredita sklopljenog u formi javnobilježničkog akta kao ovršne isprave odbijen u ovrsi koja se vodila na založenoj nekretnini s argumentacijom da bi od utjecaja na rješenje o ovrsi mogla biti samo sudska odluka kojom bi ugovor o kreditu bio poništen odnosno oglašen ništetnim (Županijski sud u Varaždinu, **GŽ-11394/98**).

Prema tome, nije zadaća ovršnoga postupka da utvrđuje postojanje ovršne tražbine niti je on za to instrumentalno osposobljen.

Ovršni sud se **ne smije** upuštati u ispitivanje je li neka, inače načelno dopuštena tražbina utvrđena sudskom nagodbom (ovdje, javnobilježničkom ispravom s *ex lege* snagom sudske nagodbe) *in concreto* dopuštena s obzirom na karakter pravnog odnosa između stranaka povodom kojega je sklopljena nagodba kao i s obzirom na pravne propise – opće i specijalne koji ga reguliraju. U suprotnom, ovršni sud bi zapravo sudio u stvari u kojoj je nagodba sklopljena što je u koliziji s njegovom temeljnom funkcijom. Zato, sve dok se sudska nagodba koja ostvaruje funkciju ovršne isprave pravomoćno sudski ne anulira, nije moguće oduzeti joj pravnu djelotvornost ili ju ignorirati. Drukčiji pristup pretvara ovršni sud u kognicijski sud koji sudi o zakonitosti i pravilnosti ovršne isprave iako je njezinu pravnu dopuštenost verificirao sud koji je dopustio sklapanje sudske nagodbe odn. javni bilježnik u postupku kreiranja javnobilježničkog akta odnosno solemnizacije privatne isprave. Proizlazi, dakle, da se javnobilježnička isprava odn. solemnizirana privatna isprava ima smatrati pravno valjanom i djelotvornom dok se pravomoćnom odlukom dokaže da nije. Pritom treba naglasiti da zato što sporazumi o hipotekarnom i fiducijarnom osiguranju *ex lege* imaju učinak sudske nagodbe, tako ih treba i tretirati i u odnosu na pitanje statusa javnih bilježnika u proceduri glede tih vrsta sporazuma. Taj je status prethodne i preventivne pravne kontrole valjanosti zapravo kompatibilan statusu suda koji odobrava sklapanje sudske nagodbe.

Zbog toga smatramo da je Vrhovni sud pravilno postupio kad je odbacio reviziju podnositelja te da pritom nije odstupio od svoje ustaljene prakse koja se odnosi na postupanje sudova koji u parničnim (kognicijskim) postupcima *in merito* odlučuju o konkretnim materijalnopравnim odnosima između parničnih stranaka.

Iako to nije zahvaćeno ovom odlukom pa ne dopušta dublje analize, u vezi s aplikantovim fokusiranjem na potrebu primjene prava EU-a (Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. i stajališta Suda EU-a u vezi s tumačenjem iste, posebice s gledišta načela djelotvornosti zaštite potrošača u smislu članka 7. stavka 1. Direktive), uzgred napominjemo da je prema stajalištu sudske prakse iz predmeta Vrhovnog suda broj: Rev-221/2018 od 3. rujna 2019. navedena Direktiva *ratione temporis* izravno neprimjenjiva na ugovore o kreditu s valutnom klauzulom u CHF sklopljene 2004. – 2008. godine prije nego što je RH 1. srpnja 2013. postala članica EU-a, već se primjenjuje tek metoda tumačenja domaćeg prava u duhu prava EU-a sukladno mjerodavnim odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Na spomenute ugovore primjenjuju se ZZP/03 i ZZP/07 koji nisu provodili Direktivu 93/13/EEZ. Takvo je stajalište kao ustavnopravno neproblematično prihvaćeno u odluci Ustavnoga suda broj: U-III-4150/2019 i dr. od 3. veljače 2021., jer je ocijenjeno da korespondira relevantnoj praksi Suda EU-a o pitanju primjenjivosti navedene direktive na potrošačke ugovore o kreditu sklopljene prije pristupanja članice EU-u (t. 76. i 76.3. cit. Odluke). S obzirom na to, ovi podnositeljevi argumenti nemaju ni načelno značaj koji im daje ustavna tužba, a sve kada bi tumačenja pojedinih, u ustavnoj tužbi cit. presuda Suda EU-a iz predmeta povodom zahtjeva za prethodnu odluku na osnovi članka 267. UFEU-a, doista bila prihvatljiva i objektivna.

Zagreb, 14. lipnja 2021.

SUTKINJA
dr. sc. Snježana Bagić, v. r.

SUDAC
Miroslav Šumanović, v. r.

ANDREJ ABRAMOVIĆ
sudac Ustavnog suda Republike Hrvatske

Na temelju članka 27. stavaka 4. i 5. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst) prilažem sljedeće

**IZDVOJENO MIŠLJENJE U ODNOSU NA ODLUKU
 USTAVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE U PREDMETIMA
 BROJ: U-III-4507/2020, U-III-4508/2020 od 8. lipnja 2021.**

Žalim što se ne mogu složiti s mišljenjem većine da se u konkretnim ustavnosudskim predmetima broj: U-III-4507/2020, U-III-4508/2020 ustavna tužba usvoji.

Odluka većine temelji se na zaključcima da

- a) Županijski sud u Šibeniku nije odgovorio na navode žalbe, a
- b) praksa Vrhovnog suda Republike Hrvatske u sličnim slučajevima nije ujednačena.

S takvim se razlozima ne mogu složiti.

U žalbi protiv rješenja o ovrši podnositelj ustavne tužbe kao jedan od ovršenika navodi da se „poziva na zastaru na dio iznosa ukupnog dugovanja koji će se utvrditi iz poslovnih knjiga ovrhovoditelja“, da mu je, po zahtjevu za konverziju, dostavljen Anex ugovoru o kreditu, ali bez otplatnog plana, te da „nije podizao tužbu protiv ovrhovoditelja jer je želio mirno riješiti spor na dobrobit obje strane“.

Kraj takve činjenične situacije Županijski sud u Šibeniku po žalbi i nije mogao odlučiti drugačije, niti u obrazloženju napisati išta drugo.

Naime, ovršenik niti je osporavao ovršnu ispravu u parnici, niti je prihvatio ponuđenu konverziju ugovora, niti je tužio na konverziju ako ponuđena nije bila u skladu sa zakonom, niti je na bilo koji način specificirao prigovor zastare.

Što je sud trebao napisati u obrazloženju? I Ustavni sud Republike Hrvatske i Europski sud za ljudska prava čvrsto stoje na pravnom stajalištu da sud nije dužan očitovati se na sve žalbene navode, nego na one relevantne. Kad je sud napisao u obrazloženju da „ovršna isprava nije ukinuta, preinačena, poništena ili na drugi način stavljena izvan snage“ (citirajući zakonske norme), u bitnome je kazao: imao si priliku osporavati ovršnu ispravu, ali si to propustio činiti. Žalba podnositelja ustavne tužbe ne sadrži nikakve relevantne navode, i ne zasluži drugačije obrazloženje.

Što se tiče odluke Vrhovnog suda, većina joj jukstapozicionira odluku br. Rev-18/2018 od 26.05.2020., zanemarujući pri tome značajne razlike u postupcima koje su im prethodile: tamo je prethodio parnični postupak (utvrđenje ništetnosti kamatne

stope i valutne klauzule), a ovdje ovršni postupak. Tamo je ugovor bio konvertiran, a ovdje nije.

To ne može objasniti navodnu divergentnu praksu Vrhovnog suda

Ako je linija razmišljanja većine bila onakva kako se citira iz Rev-18/2018 tj. da je nakon odluke u kolektivnom sporu TS Zagreb nepotrebno ponovno utvrđivati ništetnost pojedinih ugovornih odredbi, pa je dakle i ovdje ovršna isprava ništetna, a na što bi (ovršni) sud trebao paziti po službenoj dužnosti, onda moram reći da mi se ne čini da tako nešto proizlazi iz zakona.

Najprije, kao što to i navodi Vrhovnog suda u pobijanoj odluci, podnositelj ustavne tužbe ničim ne argumentira svoj status potrošača, kako bi uopće stvorio uvjete da se na njega protegne efekt kolektivne tužbe.

Odluka većine stavlja na teret ovršnom sudu da u postupku koji nije kognicijski, na osnovu neizrečenih argumenata, nije riješio pravna pitanja toliko komplicirana - i teoretski sporna - da o nekima od njih do sada stav nije zauzeo ni Vrhovni sud.

Takvo prevajivanje tereta utvrđenja nekog prava na ovrhu, koja bi trebala biti brza i efikasna egzekucija već utvrđenog prava, može samo stvoriti kaos. I to kako u ovrsi, tako i u parnici.

Ovršni postupak nema alate za utvrđenja prava - niti protiv takvih utvrđenja - jer za to nije niti predviđen. Ako tako nešto počnemo tražiti od ovrhe, paralizirat ćemo ju.

A paralizirat ćemo i parnicu. Što bi bio domet odluke ovršnog suda da je ovršna isprava *in concreto* ništetna? Da li je time sud utvrdio status potrošača i sve okolnosti po tom pitanju? Može li samo temeljem toga kreditor tražiti da vrate primljeni iznos odjednom, kao stečen bez osnove, sa zakonskim zateznim kamatama barem od odluke u kolektivnom sporu? Ili će ipak biti potrebna još jedna parnica?

Zbog svega navedenog, smatram da je podnositelj ustavne tužbe imao zakonito i pošteno suđenje. Njegovu je ustavnu tužbu trebalo odbiti.

U Zagrebu, 16. lipnja 2021.

SUDAC
Andrej Abramović, v. r.